GAZETA Wielkiego Xięstwa POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 21. — W Sobotę dnia 25. Stycznia 1834.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 20. Stycznia.

Według obrzędu greckiego, onegdaj odbyło się uroczyste święcenie wody, czyli świętéj pamiątki Jordanu. Processya wyszła z Kaplicy zamkowéj, połączyła się z nią z Cerkwi będącéj na Podwalu, a za tarasem zamkowym ukończyło się Nabożeństwo. Poczem wszystkie wojska stojące w Warszawie, piechota, jazda i artyllerya, w wzorowym porządku przechodziły Krak. Przedmieściem przed JO. Feldmarszałkiem, Xięciem Warszawskim, otoczonym świetnym orszakiem Generałów i oficerów sztabu. Odbytą również została processya z kościoła XX. Bazylianów przy towarzyszeniu cechów nad Wisłę, gdzie X. Kaznodzieja Dominikański miał stósowne kazanie.

Dnia 1. Lutego r. b. o godzinie 10. zrana przy ulicy Sto-Jerskiéj Nr. 1778, odbędzie się publiczne posiedzenie władz Towarzystwa na którem Dyrekcya Główna Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego zda sprawę z czynności, w upłynionem półroczu dokonanych.

Rzeczpospolita Krakowska.

Z Krakowa, dnia 13 Stycznia.

Senat tutejszy d. 10. b. m. ogłosił, co następuje: „Odezwą Rezydenta N. Cesarza wszech Rossyi Króla Polskiego z r. 1833. uczynioną zawiadomiony, iż stosownie do Najwyższéj decyzyi tegoż N. Monarchy, reskryptem JO. Xięcia Feldmarszałka Namiestnika w Królestwie Polskiém z d. 30. (12.) Grudnia 1833. r. do missyi Ces. Rossyjskiego wydaném oznajmionéj, ci z jeńców wojennych na teraz w państwie Rossyjskiém zostających, którzy udowodnią, iż pochodzą z kraju W. M. Krakowa i tu są urodzeni, będą zwróceni do ojczyzny swojéj; pospiesza Senat z udzieleniem mieszkańcom W. M. Krakowa i jego Okręgu tak pożądanéj wiadomości, wzywając osoby w tym względzie interesowane, ażeby korzystając z téj N. Pana łaskawości, z złożeniem Senatowi metryk urodzenia dzieci, bądź krewnych, do powyższéj kategoryi należeć mogących, pospieszyli.

Niderlandy.

Z Hagi, dnia 10. Stycznia.

Dnia 1. b. m. potęga morska niderlandzka składała się z 76 okrętów, między któremi jest 2 o 84 działach, 6 o 76 działach, 3 o 60 działach i 16 o 44 działach, oraz z dwóch statków parowych i 4 przewozowych.

W roku zeszłym zawinęło do portu Flissyngi 1099 okrętów kupieckich, a zatém o 157 mniéj, niż w roku 1832. Wypłynęło zaś 910 okrętów kupieckich, mniéj o 256, niż w roku 1832.

Belgia.

Z Bruxelli, dnia 8. Stycznia.

Donoszą z Egiptu, iż okręty belgijskie bez żadnéj trudności tam zawijają, a towary i płody belgijskie podlegają takim opłatom, jak towary narodów, zostających w związku z Egiptem. Potrzeba jednak, aby okręty belgijskie zostawały pod opieką Generalnego Konsula francuzkiego lub angielskiego, dopóki Agent belgijski nie będzie mianowany w Alexandryi.

Francya.

Z Paryża, dnia 14. Stycznia.

Poseł belgijski, Lehon, miał wczoraj zaszczyt być przyjętym przez N. Pana. Król pracował potém z Marszałkiem Soultem i z Ministrami spraw wewnętrznych, handlu i marynarki.

Dziennik National uważa, iż Król tą razą siedząc i z nakrytą głową przyjmował Deputacyą Izby Deputowanych, przynoszącą mu adres, która wraz z przyłączającymi się do niéj Deputowanymi z około 60 osób się składała, podczas gdy przedtém przy podobnéj sposobności Król stał przed tronem.

Z Bajonny donoszą pod dn. 9. b. m.: „Kuryer z Biskajskich prowincyi nie przybył, z czego wynika, iż te się w bardzo przykrém położeniu znajdować muszą. Przed trzema dniami wkroczyli powstańcy do Artiganagi, wybrali potrójne porcye żywności i udali się potém w kierunku ku Willabonie. Lorenzo znajdował się d. 5. w Vicente la Rajna, a Zumala Carreguy z głównym korpusem powstańców w Santa-Cruz i Campeza. Wydał on proklamacyą, w któréj wyrażono, iż ci, co po utarczce pod Nasar do domów powrócili, pod karą śmierci znowu się pod swe chorągwie zgromadzić mają. Ayuntamientos są za to odpowiedzialnymi. — Dwaj Francuzi, którzy z powstańcami trzymali, w niewolą się dostali i do Burgos sprowadzeni zostali, przybyli do naszego miasta; jeden z nich raniony; a jeden z ich towarzyszów, jak słychać, został rozstrzelany. — Jako przyczynę do podziękowania Ministra skarbu Don Francisco Martinez za swój urząd podają następujący przypadek: Pewnego wieczora, gdy się ten Minister już około północy z dworu oddalił, został przez ośmiu zakapturzonych ludzi, mieniących go być Ministrem Zeą, napadnięty. Skoro jednak pomyłkę poznali, przepraszali go z największą grzecznością i zapewniali, że się pomylili i że się spokojnie daléj udać może. Wśród takich okoliczności miał osądzić za rzecz niedogodną pozostać nadal członkiem Ministeryum. Blisko na półtoréj mili stąd stanęło około 600 powstańców z Nawarry, aby przewóz 500 par trzewików i 800 koszul, przez Komisanta z St. Esteban w naszém mieście zakupionych zabezpieczyć.

Na tutejszéj kawiarni Lloyds były wczoraj nowe wiadomości z Madrytu pod dn. 6. Stycznia przybite. Podług tychże miał się Don Miguel uskarżać na przedłużony pobyt Don Carlosa w kraju portugalskim, i ostatniego wezwać, aby tenże ile możności skrócił. Z innéj strony donoszą, że Merino, zjechawszy się z Don Carlosem w Willareal, tegoż wspólnie z Biskupem Leońskim prosił, aby z nim do Hiszpanii wkroczył, ile że on się zobowiązuje zaprowadzić go do Madrytu w tryumfie. Nie tają tego przed sobą w Madrycie, że w skutek wielu aresztowań i exekucyi we wszystkich prowincyach wielkie wzburzenie panuje, któremu duchowieństwo bardzo sprzyja. Donoszą także, iż zawiązane z Panem Aguado układy jeszcze wprawdzie publicznie ogłoszone nie zostały, że jednak o nich wątpić nie należy. Messager mniema, że się to nie zgadza z odebranymi przez niego wiadomościami, na wiarogodność których on się spuścić może.

Tenże sam dziennik powiada: Przyczyny zniżania się papierów francuzkich zapewne tak w zniżaniu się papierów hiszpańskich jak i w widoku nowéj pożyczki szukać należy; tymczasem, jak się zdaje, w giełdzie utrzymują, że pożyczka ta nie tak jeszcze bliska, gdy do tego zezwolenia Izby potrzeba; ale to jest fałszem; Minister może pożyczkę otworzyć skoro mu się spodoba; umocowany bowiem jest do tego dawniejszemi zezwoleniami aż do ilości kapitału około 300 milionów.

W nocy z dnia 8. na 9. b. m. poprzylepiano w Lugdunie na rogach ulic znaczną ilość afiszy treści republikańskiéj z drzewem wolności i czapką frygijską u góry; dnia 9. zaraz zrana po większéj części przez policyą poodrywane zostały.

Z dnia 15. Stycznia.

Indicateur z d. 12. m. b. zawiera co następuje: „Sarsfield w téj chwili z wojskiem swojém stanął w Puenta-la-Reyna. Dnia 5. m. b. wysłano dlań 50 mułów obładowanych amunicyą do Pampelony. Miasto Estella za rozkazem Wice-Króla Nawarry płacić musi karę pieniężną 45,000 realów, ponieważ nie doniosło natychmiast, że herszt Karolistów w murach jego przebywa.“

Hiszpania.

Z Madrytu, dnia 31. Grudnia.

Gazety tutejsze obejmują szczegóły o przejażdzce Królowéj do Quittapesares. Odwaga i stałość, które Królowa okazała w oczywistem niebezpieczeństwie, w jakim się znajdowała, gdy muły na przodzie zaprzężone pośliznęły

się na drodze zasypanéj gradem na cał wysokości, i byłyby wpadły z powozem w przepaść, gdyby je przypadkiem na drodze stojący wóz z drzewem niezatrzymał, zadziwiły wieśniaków, którzy się około powozu Królowéj zgromadzili, i radosne okrzyki wydawali.

Członkowie rady rządowéj pobierać mają pensyi 30,000 fr.

Pan Zea posiada ciągłe względy u Królowéj Regentki, chociaż w najwyższym stopniu niema wziętości w narodzie.

Don Carlos był dn. 14. b. m. w Villa Real, niedaleko Oporto; mniemają, iż zamierza udać się do Lamego.

Związek między Vittoria i Bajonną jest znowu przerwany, i niebardzo spodziewać się można prędkiego jego przywrócenia, gdyż liczba wojska Królowéj prawie wszędzie okazuje się niedostateczną.

Stan Katalonii jest zatrważającym dla polityki Pana Zea; Generalny Kapitan uzbraja obywateli, i działa niepytając się rządu, a nawet niezdając mu sprawy z czynności swoich.

Gdy mniemano, iż zajęcie Morella przywróci spokojność w prowincyi Walencyi, tym czasem dowódzcy powstańców Magraner i Moran podnieśli znowu chorągiew rokoszu, i oddziały swoje uorganizowali. Dnia 16. b. m. zabrali kompanią pułku Cuenea z transportem pieniędzy.

Z dnia 1. Stycznia.

Królowa odbyła dziś przegląd tutejszego garnizonu, a ponieważ powietrze nader przyjemne było, zgromadziło się zatém, dla przypatrzenia się temu widowisku, wielkie mnóstwo ludzi.

Lubo teraz znowu powszechniéj, aniżeli przed niejakim czasem, o wkrótce nastąpić mającéj organizacyi madryckiéj gwardyi narodowéj, mówią, przecież tutejsi mieszkańcy mało zapału w względzie tego urządzenia pokazują. Mniemają, że, gdyby się Rząd zaraz nazajutrz po zaburzeniach 27. Października tego środka był chwycił, około 6000 osób byłoby się do tego zgłosiło; a teraz ledwoby dziesiąta część chęć swoję zapisania się na liście gwardyi narodowéj okazała. Dla tego ma rząd mieć zamiar dozwolić wstępu do téjże wszystkim bez różnicy właścicielom i mieszkańcom, aby tylko siłę zbrojną zgromadzić.

Jak słychać, postanowił Rząd niezwłocznie wszystkie gazety i pisma peryodyczne, któreby się ośmieliły odstępować od zasad politycznych w Madryckiéj Nadwornéj Gazecie wyrażonych, przytłumić, i nakazać, aby wszystkie inne pisma publiczne wiadomości polityczne dopiero w dwa dni po ogłoszeniu tychże w Nadwornéj Gazecie, umieszczały.

Podług listów z Granady, miał z tego miasta zniknąć General Maroto, który w skutek przez Hr. Negri uknowanego spisku Karolistowskiego, tamże na wygnanie skazany został.

Rząd miał odebrać depesze od Generała Rodil, w których tenże o wzmocnienie prosi i razem oświadcza, iż widzi się być zmuszonym wojsko z garnizonu w Badajoz ze swojém połączyć i obronę tego miejsca milicyi miejskiéj powierzyć.

Prowincyi Toledo nanowo zaburzenia zagrażają; już się tam kilka oddziałów buntowniczych ukazało i wojsko z La Mancha już ku téj prowincyi wyruszyło.

Palmaseda, Porucznik plebana Merino i Naczelnik jednego oddziału powstańców, nie został rozstrzelany, jak niektóre gazety donosiły, owszém udało mu się zemknąć do Portugalii.

Naczelnik powstańców, Magraner, który pod Montesą w Królestwie Nawarry, 400 ludzi zgromadził i przez wojsko Królowéj był ścigany, został, od swoich opuszczony, schwytany i 26. z. m. rozstrzelany.

Rozmaite wiadomości.

Podług najnowszych w Gdańsku odebranych wiadomości, okręty: „Mariane" (Kapitan Classen) i „Elżbieta" (Kapitan Wilson), które 27. z. m. z wychodzcami polskimi do północnéj Ameryki stąd wypłynęły, przybyły szczęśliwie z Margate pod Deal w Anglii, końcem doczekania się tamże ustania powstałych burz. Trzeci okręt: „Union" (Kapitan Wienhold) przy odejściu téj wiadomości, jeszcze tam wprawdzie nie stanął, ale był co godzina oczekiwany, ile że nie mógł być bardzo od poprzedzających oddalony. Osada na wymienionych okrętach była zdrowa i czerstwa, a statki, prócz małego uszkodzenia żagli, żadnego nie doznały szwanku.

Dnia 30. Listopada r. z. dawano w Neapolu w teatrze San Carlo, w obecności Najj. Dworu, po raz pierwszy operę: „Irena albo oblężenie Messyny", z muzyką Paciniego. Operę tę przyjęto jak najlepiéj i po kilku numerach przywołano kompozytora na scenę. Jest ona pełna nowych oryginalnych pomysłów, pełna ducha, smaku, gruntownéj znajomości muzyki, i podług zdania znawców zjedna kompozytorowi laur nieśmiertelny.

W skutek odkrycia doktora Jennera, to jest z powodu zaprowadzenia szczepienia ospy, ludność Europy i Ameryki północnéj tak się prędko pomnaża, że przybytek jéj w ostatnich

latach 30 na 1½ rocznie brać można. Na stałym lądzie europejskim, mimo krwawych rewolucyi i wojen, srożących się od Lizbony do Moskwy, od Neapolu do Kopenhagi, pomnożyła się ludność o 1 na 100, w Anglii o 2, w Stan. Zjedn. Ameryki półn., rachując przychodniów z innych krajów, o 6 na 100. Ludność Anglii pomnożyła się r. 1831. o pół miliona, co robi 4 od 100, w stósunku teraźniejszéj ogółowéj liczby mieszkańców.

Kobiety w Afryce tańczą do upadłego. Pewien litościwy Francuz, widząc tam jednę z kobiet zaledwo oddychającą od tańca, chciał jéj pospieszyć na pomoc, ale krajowcy wstrzymali go, twierdząc, że kobieta ta była zupełnie wesołą i szczęśliwą.

Pan Rutter z Lymigton w Anglii, znany już rozprawą o oświeceniu za pomocą gazu, wynalazł nową palną materyą, któréj część główną stanowi woda. Przydaje się do tego: tranu, dziegciu, lub jakiego innego płynu, zawierającego wiele kwasu węglanego. Tę mieszaninę wstawia się do pieca, a ponieważ składające ją części tracą przez połączenie się z sobą zaród węgli, i części hydrogienu wywaporują, więc cokolwiek powietrza atmosferycznego jest dostateczném do utrzymania téj materyi w ciągłém paleniu. Trudno prawie wyobrazić sobie, jak czysty i jasny mieszanina ta wydaje płomień. Łatwo także można kierować tym płomieniem i w jednéj sekundzie rozszerzyć lub pomniejszyć go można. Ta nowa palna materya nie wydaje żadnego dymu, a użyta do żeglugi parowéj robi niepotrzebnemi kominy na statkach parowych. Postępowanie, jakie tu opisaliśmy, istnieje już od kilku miesięcy w fabrykach gazu w Lymington i Salisbury.

Niemcy, tak bardzo ukształcona część Europy, mają 23 uniwersytety, z tych najstarsze: w Heidelbergu, założony r. 1346. (wszechnica Jagiellońska r. 1343); w Pradze (1348.); w Wiedniu (1361); w Würzburgu (1403.) i w Lipsku (1409). Prussy mają najwięcéj uniwersytetów, albowiem 6, Bawarya 3, Badeńskie 2. Związek niemiecki zawiera 11,502 mil kwadr. i 35,098,449 ludności.

Pewien Izraelita (nie wiadomy z nazwiska) wystawił w Salzburgu nagrobek zakonnikowi klasztoru Kapucynów, ojcu Piotrowi Łukaszowi Zichan, zmarłemu tamże dn. 18. Czerwca r. 1812., a który rzadkiemi wyszczególniał się cnotami. Jestto zgrabny z pięknego marmuru pomnik, a wzniesienie jego należy niezawodnie do najdziwniejszych osobliwości naszego wieku.

OBWIESZCZENIE

Wiadomo niniejszém się czyni, że kupiec tutejszy Karol Fryderyk Ludwik Grassmann i żona jego Virginia Louisa Marya Natalia z Trepmacherów, przez układ pod d. 16. Listopada r. b. sądownie zawarty, wspólność majątku i dorobku w ciągu pożycia małżeńskiego pomiędzy sobą wyłączyli.

Poznań, dnia 21. Listopada 1833.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

OBWIESZCZENIE.

Spadek szczupły po ś. p. Burmistrzu Franciszku Koźmińskim z Trzciela ma być pomiędzy wiadomych wierzycieli podzielonym, do czego termin na

dzień 28. Lutego 1834.

w Izbie naszéj naznaczonym został, co stósownie do §. 7. Tyt. 50. Cz. I. Ordynacyi Powszechnéj Sądów podajemy do publicznéj wiadomości.

Międzyrzecz, dnia 2. Grudnia 1833.

Król. Pruski Sąd Ziemiański.

Upraszam moich dłużników o łaskawe uiszczenie się z należytości aż do dnia 1go Marca r. b., albowiem stósunki moje zniewalają mię tych, co się do tego terminu nie uiszczą, pozwać do Sądu. Bergmann.

Doniesienie handlowe.

Piękne duże apelzyny z Messyny i
Soczyste cytryny z Messyny sto sztuk po 3 tal.,
z Malagi po 2 tal. 20 sgr.,
pojedyńczo po 6 i 7 gr. pol. otrzymał

J. Verderber.

Ceny zboża w Berlinie.

Dnia 20. Stycznia 1834.

Lądem:	Tal.	śgr.	fen.		Tal.	śgr.	fen.
Pszenica . .	1	25	—	i	1	13	9
Zyto . . .	1	5	—	-	1	2	—
Jęczmień wielki	—	26	3	-	—	—	—
Jęczmień mały	—	28	2	-	—	19	5
Owies . . .	—	26	11	-	—	20	—
Groch . . .	1	25	—	-	—	—	—
Wodą:	**Tal.**	**śgr.**	**fen.**		**Tal.**	**śgr.**	**fen.**
Pszenica (biała)	2	—	—	i	1	25	—
Zyto . . .	1	7	6	-	1	6	3
Jęczmień wielki	1	1	3	-	1	—	—
Jęczmień mały	—	—	—	-	—	—	—
Owies . . .	—	22	6	-	—	—	—
Groch . . .	1	17	6	-	—	—	—
Kopa słomy .	10	—	—	-	8	—	—
Cetnar siana .	1	5	—	-	—	20	—